

RESUM DE LA XERRADA D'EUDALD CARBONELL:

“HUMANITZACIÓ O EXTINCIÓ: DEU CONCEPTES D'ESPÈCIE”

El document que teniu a les vostres mans està constituït per uns apunts de la xerrada pronunciada per l'arqueòleg Eudald Carbonell el passat 13 de maig de 2021 a l'Auditori de la Plana de l'Om de Manresa. És un document que no consisteix en una transcripció al peu de la lletra de les paraules dites per aquest intel·lectual, sinó que vol ser una petita guia per generar algunes de les reflexions que cal realitzar i reflexionar a través dels grups d'aprofundiment.

Bona tarda. Gràcies a l'associació que m'ha convidat i que va pensar amb mi per poder compartir una reflexió, aquesta tarda, sobre el conjunt de la nostra espècie. Aquest diàleg que mantindrem i els elements que explicaré al llarg de la xerrada m'agradaria que poguessin contribuir a l'esmentada reflexió. A poder ser interpel·lats com a membres de l'espècie de l'*homo sapiens sapiens* que som i que aquesta reflexió ajudi a la generació de la consciència crítica de l'*homo sapiens* en un temps, com sabem, molt crític. No parlo estrictament de la pandèmia en la que estem immersos, sinó dels canvis i transformacions que està vivint la humanitat per una acceleració creixent. Estem veient com tot el conjunt de la humanitat està tremolant i com, també, la nostra espècie està vibrant. Tot això està afectant en els camps de les relacions socials i de les relacions amb el medi natural. Ens enfrontarem, pròximament, amb problemes estructurals importantíssims. És important que abans del col·lapse que acabarà produint-se, haguem pogut reflexionar. Perquè així, quan arribi el col·lapse, aquesta reflexió serà la que ens ajudarà i contribuirà a sortir-ne millor. Serà aleshores quan començaran a canviar els valors i es produiran una sèrie de canvis d'ordre comunicatiu, tecnològic i de socialització. Avançarem, així, cap a un nou tipus d'humanitat que, hores d'ara, ni científicament ni filosòficament som capaços encara d'entendre. És per això que proposo un decàleg d'espècie en deu punts pel canvi de la societat de coneixement a la societat del pensament.

1. LA CONSCIÈNCIA CRÍTICA D'ESPÈCIE

Què és la consciència crítica de l'espècie? Aquest és un concepte constituït per una seqüència de tres conceptes com són la *consciència* (allò que ens ha fet humans), la *crítica* que és allò que ens fa adonar que no anem per la bona direcció i l'*espècie* que és allò que som tots nosaltres, des de la seva diversitat i variabilitat. Aquest concepte és clau per poder abordar i assumir una HUMANITZACIÓ RESPONSABLE.

Aquesta CONSCIÈNCIA CRÍTICA D'ESPÈCIE es va iniciar amb l'anomenada Crisi dels Missils de Cuba, l'any 1962, quan va enfrontar els blocs d'URSS-USA. Alguns físics que havien contribuït, des de la ciència, en la generació d'aquelles armes nuclears van ser els primers en prendre la necessitat d'aquesta CONSCIÈNCIA CRÍTICA D'ESPÈCIE i adonar-se que si es desfermava el conflicte amb aquesta tipologia d'armes podia tenir unes greus repercussions per al conjunt de l'espècie. Allí podia haver començat l'extinció d'una part de la humanitat... Aquella CONSCIÈNCIA CRÍTICA D'ESPÈCIE va venir donada per part dels mateixos responsables operatius d'haver construït la bomba nuclear.

Aquesta mateixa CONSCIÈNCIA CRÍTICA D'ESPÈCIE es va poder detectar socialment i política en el transcurs de les manifestacions en contra de la Guerra d'Iraq, l'any 2003, quan milions d'espècimens humans, amb independència de la seva condició social i/o generacional, van sortir al carrer a manifestar-se en contra d'aquesta guerra i amb una proporció de participació mai vista.

En aquests dos moments de la història recent s'ha iniciat la il·luminació d'una part de la humanitat i

del paper que ha de jugar aquesta a través de l'adquisició de la CONSCIÈNCIA CRÍTICA D'ESPÈCIE.

2. LA PRESERVACIÓ DE LA INDIVIDUALITAT COL·LECTIVA

Aquest punt és d'una gran importància ja que la preservació de la individualitat ha de ser col·lectiva i diversa. No deixar col·lectivitzar la individualitat. Si aquest procés de col·lectivització es fa de manera uniformitzadora ens portarà a la destrucció del potencial de la diversitat que ja ens ve donada, en un primer nivell, per les mateixes edats i el sexe. Un segon concepte molt important d'aquest punt és el de comprendre com la individualitat no és el mateix que l'individualisme, ja que la individualitat ha de ser col·lectiva en el conjunt de l'espècie humana.

3. LA SOCIALITZACIÓ DE LA TECNOLOGIA

Aquesta és una qüestió fonamental que es genera a partir de dues qüestions que són les que han fet humans:

a/ La tecnologia i la tècnica. Nosaltres som l'únic gènere que hem tingut i desenvolupat tècnica i tecnologia.

b/ La comunicació i el llenguatge. Tot allò que ateny a la manera de comunicar-nos.

En conseqüència, la SOCIALITZACIÓ DE LA TECNOLOGIA és l'element fonamental del futur. Si no tenim en compte aquest element, no tindrà un sentit consistent.

4. AVORTAR LA GLOBALITZACIÓ

Ens cal parar en sec la globalització. Possiblement, la globalització sigui l'error més gran que hagi realitzat mai l'espècie. ¿Com, però, entendre aquesta necessitat d'AVORTAR LA GLOBALITZACIÓ quan, en línies generals, aquesta se'ns està presentant com un element molt progressista? Perquè la globalització està uniformitzant l'espècie. La nostra ha estat una espècie que gràcies a la seva memòria ha pogut, per exemple, viure en zones molt extremes de fred i calor. Aquesta progressiva pèrdua de la memòria com a conseqüència de l'esmentada uniformització està impossibilitant la manifestació d'aquesta diversitat. Estem en un clar perill de perdre aquesta memòria perquè la tecnologia no és capaç d'integrar-la. Quina alternativa tenim, però, a la globalització? Passem al cinquè punt.

5. LA PLANETITZACIÓ

Quina és la diferència entre la planetització i la globalització? La planetització planteja proactivament que els humans hem d'incrementar la diversitat. En lloc d'uniformitzar-nos, hem de treballar perquè la diversitat tingui un increment exponencial perquè així puguem, al revés d'aquesta globalització, generar la diversitat que no ens pugui fer perdre l'esmentada memòria. Ens cal lluitar per aquesta planetització com a eina per preservar l'espècie.

Quantes espècies hi haurà en un futur no molt llunyà? Fa 40.000 anys van haver-hi fins a sis espècies d'humans. Ara només n'hi ha una que s'ha constituït com un híbrid de les sis espècies esmentades. Carbonell expressa el seus dubtes si d'aquí 100 anys, posem per cas, no hi haurà ja aquesta diversitat a nivell d'espècie. Hi ha qüestions que li fan albirar aquesta possibilitat com és, per exemple, la possibilitat d'enviar humans a Mart. És a dir: pot produir-se una singularització de l'espècie com ho serà aquesta presència de vida terrestre en un altre planeta. És molt possible, així, que la socialització de la tecnologia i/o la biotecnologia, a la vegada, ens porti a generar espècies diferents. En aquesta diversitat hi hauria una espècie conservadora que serà aquella que no voldrà ser transformada per la biotecnologia, la modificació genètica o que li costarà de comprendre

l'edició humana d'una forma artificial. Aquestes possibilitats són importants de tenir presents ja que ens porten a pensar que l'evolució, en absolut, és lineal. Probablement aquesta serà una qüestió que hauran d'integrar els nostres néts i besnéts. També no hem de descartar el fet que, progressivament, els espècimens vivim molts més anys, per la qual cosa no és gens descabellat que, en un horitzó no molt llunyà, els homes i dones arribin als 120 anys de vida...La PLANETITZACIÓ ha de tenir en compte la diversitat. I aquest ha de ser un tema de discussió del conjunt de tota l'espècie, no només de determinats sistemes d'organització determinats per interessos econòmics o socials de control i poder.

6. INCREMENT O MANTENIMENT DE LA DIVERSITAT

Aquesta qüestió arribarà molt aviat i, de fet, ja han passat coses que ens porten a la cruïlla d'aquesta qüestió. En els propers 100-150 anys, per exemple, hi ha en l'horitzó la creació d'una nova espècie com és la de *Homo Marcianus*. Aquesta és la dels humans que viuran en el planeta Mart i que, òbviament, desplegaran una altra consciència. Seran, evidentment, humans, però diferents i s'hauran produït com a fruit de la pròpia evolució humana. Però mai hem de perdre en l'horitzó la consciència d'una individualitat col·lectiva.

7. INCREMENT DE LA SOCIABILITAT

Tot això només es pot fer incrementant la sociabilitat. Quan una espècie com la nostra que té unes característiques d'intel·ligència exponencial, com ara mateix, que acceleren els temps de socialització de les coses, a l'incrementar la sociabilitat; el tipus de relacions que s'estableixen canvien molt ràpid i es transfereix la informació i l'organització d'una forma molt diferent al que hem conegut tots. Estem parlant de tecnologia, de comunicació i de socialització. L'increment de sociabilitat ha de ser un dels èxits de la planetització, en el marc d'aquesta consciència crítica d'espècie. Hi ha elements d'atac i de contraatac del nostre procés amb conceptes que ajudin després a portar socialment a la pràctica. I la pràctica aquí, és l'increment de sociabilitat a través de la individualitat col·lectiva, de contribució específica de tots.

8. ELIMINACIÓ DELS LÍDERS

Aquest és un tema de discussió associat, implícitament, a la CONSCIÈNCIA CRÍTICA com a element fonamental. No es tracta de voler generar una polèmica perquè les polèmiques només serveixen per generar societats estèrils. Es tracta d'un element que s'hi ha d'actuar. Cal eliminar els líders que ens han portat a una jerarquia social.

Els actuals líders que estan en el poder són els més *burros* i curiosament han arribat al poder per la pròpia selecció cultural i natural. Tots hem parlat de Trump, però tenim exemples molt més a prop per adonar-nos que tenim a líders inútils. Aquesta construcció d'una jerarquia social és pròpia i que trobem en altres grups de mamífers semblants a nosaltres i explicita la manca d'una humanització del planeta. Ens cal adonar-nos que podem seguir mantenint-nos dins una etologia d'origen animal, que genera l'esmentada jerarquia social, o bé començar a realitzar contribucions agrupades, coordinades i estructurades. Si no ho fem, seguirem posant el poder a les mans d'inútils que col·lectivitzen la individualitat. Ens cal, per tant, eliminar la jerarquia de primat.

[Carbonell no parla, evidentment, de matar a ningú, però sí de generar les condicions propícies perquè això del lideratge no existeixi més. Els líders, així, són el pitjor que ens podria passar amb la planetització perquè generaria inconsciència. Davant d'aquest punt crític, Carbonell recorda que això és la seva opinió com a fruit dels seus coneixements i pensaments]

9. LA FEMINITZACIÓ DE L'ESPÈCIE

El procés actual de feminització de l'espècie, possiblement, en l'actual conjuntura, sigui el més important que estem fent per reconeixen's plenament com a humans. Per integrar la presència i la contribució específica del 50 per cent de l'espècie és fonamental per organitzar els criteris de planetització i de memòria específica de la singularitat. Hem de treballar-hi. Cal contribuir a la singularitat sexual, però també cultural amb tota la informació que contribueixen al conjunt de l'espècie. Si això no es fa arribarem a una uniformització molt perillosa per quan arribi la multiplicitat d'espècies.

10. L'EQUILIBRI SOCIAL I ECOLÒGIC DE L'ESPÈCIE

Ens cal integrar la construcció ecosocial de l'espècie que, de fet, és la que Carbonell ja tenia com a horitzó quan va fundar l'Institut de Paleocologia Humana i Evolució Social (IPHES). Web: www.iphes.cat. L'evolució és la que ha anat generant la diversitat de consistència humana. Cal contribuir a tot allò que genera la diversitat davant les tendències de canvi climàtic i que modifica els propis ecosistemes.

Aquestes són les deu tiges amb les que Eudald Carbonell va desplegar la seva xerrada a la Travessa cap al 2022. Xerrada que recomanem d'escoltar, i que a més va anar seguida d'un interessantíssim diàleg-col·loqui. El podeu trobar en aquest mateix espai web. Com hem dit, es tracta d'un document que és una síntesi d'una important conferència que va apel·lar a moltes altres qüestions tan interessants com ara els coneixements de vida, les filosofies, les religions l'espiritualitat...

Durant la pandèmia, Eudald Carbonell va tenir la possibilitat de transmetre i comunicar que la pandèmia ens posava al davant d'una veritable qüestió d'espècie. I això no era un problema local i/o polític sinó era aquesta qüestió d'espècie. Si la PLANETITZACIÓ s'hagués instaurat, anteriorment, també ens haguéssim anticipat a una pandèmia que ja havia estat augurada per viròlegs fa més de 25 anys.

La darrera qüestió que volem apuntar, en aquesta síntesi, és la seva apel·lació a la necessitat de la comunicació i a la necessitat de pensar tots plegats. Aquesta expressió tan comuna de «què puc pensar, pobre de mi?» és una manifestació inequívocament produïda per un pensament negatiu d'aquells que han col·lectivitzat les nostres ments i haver-nos transformat en un ramat d'encefalogrames plans i dirigits. No és un crit agònic, però sí que hem d'estar alarmats que alguna cosa està passant...